

100. VÝROČÍ NAROZENÍ P. VÁCLAVA FILIPCE, SDB

OZVĚNY Z ORATOŘE
3/2019

OBSAH:

Mužové Boží a dámy Boží, jitřenky Neviditelného	3
Oratoř volá, oslovuje a vzpomíná	5
Život otce Václava	6
Psáno srdcem	13
Rudé právo 25. 6. 1957 – tak psal tisk o našich kněžích	15
Slavík za mříží	16
100 let Václava Filipce, vzpomínka Jendy Gacíka	17
Kluk ušatá	18
P. Václav Filipec, v den pohřbu 8.4.2011	20
Co mě nejvíc oslovilo při setkávání s P. Filipcem	21
„Můžeš se podívat, ale nesmíš se čumět.“	22
Záznam slov otce Václava	22
Člověk má v srdci mnohé plány	23

P. Václav sleduje akademii na zahradě CSVČ sv. J. Boska v Havířově

MUŽOVÉ BOŽÍ A DÁMY BOŽÍ, JITŘENKY NEVIDITELNÉHO!

Těmito slovy Vašek často oslovoval ty, za kterými přišel. Ať už na chaloupkách, tajném studiu teologie nebo při mši svaté. Dovolil jsem si tedy tak oslovit i vás, kteří držíte v rukou speciální číslo Ozvěn z oratoře, věnované právě Vaškovi Filipcovi u příležitosti jeho nedožitých 100. narozenin.

Vašek byl salesián, který dodnes budí emoce. Ať už pozitivní nebo negativní. Jsou lidé, kteří ho bezmezně milovali a viděli ho málem na podstavci v bazilice sv. Petra v Římě a jsou takoví lidé, kteří mu nemohou dodnes přijít na jméno. Mnozí kvůli němu odešli z kongregace a mnozí na druhou stranu získali povolání a do kongregace přišli a pracují dodnes v duchu Don Boska pro dobro opuštěné a ohrožené mládeže. Sám jsem si prožil za 30 let, co jsem byl v jeho blízkosti, obojí polohu. Nejvíce jsem mu asi vyčítal, že dle mého názoru může za smrt tatínka, který už cítil únavu a chtěl odejít do důchodu, ale Vašek mu opakoval: „Jindro, neopouštěj starého Vaška, spolu jsme to začali a spolu to i dokončíme.“ Měl na mysli salesiánské dílo v Havířově. Tatínek zemřel náhle ze dne na den v roce 2005. Dílo zůstalo bez ředitele. Nechtěl jsem dělat ředitele střediska, protože jsem viděl tu námahu, obtíže, protivenství a útoky padlého anděla s tím spojené. Řekl jsem si v modlitbě, Pán i Don Bosko vidí budoucnost. Je-li to Boží vůle, nechť se tak stane. Na základě výběrového řízení jsem byl jmenován od roku 2006 ředitelem střediska Don Bosko v Havířově. Od té doby táhnu tu salesiánskou káru dál. Stejně jako Don Bosko, Vašek i tatínek zažívám chvíle Božího doteku a nečekané podpory, ale také útoky, podrazy a nepřátelství. Paradoxně nejvíce proti dílu bojovali ti, kteří dokážou klečet před oltářem a dělat ztrápené obličejy, a mnohdy nečekaná pomoc přijde od lidí z levé strany politického spektra, kteří o Pánu moc nevědí. Lidé jsou dobří a špatní. Jak říkal Ježíš v evangeliu, s pšenicí roste i koukol.

Vašek měl na to pěkné přirovnání nebo chcete-li bonmot: „Tančit mezi smradlavými vejci.“ Jednu dobu byla také úvaha navrhnout Vaška na státní vyznamenání. Tato úvaha však padla, když

navrhovatelé zjistili, že je Vašek vedený jako spolupracovník StB. Když jsem dal na veřejnost úmysl, že budeme mít vzpomínku a mši svatou za Vaška při výročí 100 let od narození, někteří salesiáni to vítali a byli moc pro, na druhou stranu jsem dostal telefonát, kde mi salesián vysvětloval, co všechno špatně Vašek udělal, jak škodil lidem a jak trápil spolubratry. Možná ano, možná ne. Nejsem soudce. Ale raději si ten salesián měl zkusit místo negace najít deset pozitivních činů, za které je potřeba Vaškovi poděkovat a pochválit. Život není jednoduchý a je těžké žít lidský život s čistým štítem. Vašek když byl propuštěný na amnestii v roce 1960, tak říkal, že nikdo se s ním nechtěl setkat. Všichni měli strach z kontaktu s ním. Dlouho to trvalo. Jak říkal, v této době ho zachránilo před zoufalstvím a zblázněním to, že postavil svůj život na Kristu. A to je to nejdůležitější, co nám zanechal. Příklad ve vztahu k Ježíši. V kapli Panny Marie Pomocnice v Havířově častokrát opakoval účastníkům mše svaté: „Ať už živý nebo mrtvý, vždycky na vás v Havířově budu myslet.“ Věřím tomu, že Vašek je stále s námi a přimlouvá se za salesiánské dílo v Havířově a řídí ho z nebe.

Přijměte těchto pár stránek jako upřímnou vzpomínku na člověka, který pracoval až do smrti v duchu Don Boska, měl široké srdce, prožil si svoje, a přesto rozdával kolem úsměv.

Jindřich Honěk

ORATOŘ VOLÁ, OSLOVUJE A VZPOMÍNÁ

Volá a oslovuje vás, holky a kluci, kteří v ní nacházíte radost, kamarády a kamarádky, mladé a dospělé, kteří mají pro vás čas, zajímají je vaše starosti a jsou připraveni vám pomoci a poradit. Oslovuje rodiče s nabídkou prostředí, kde by se jejich malé děti i pubertáči nenudili, ale mohli se naučit správně prožívat svůj volný čas a růst v odpovědné osobnosti. V oratoři se nezapomíná na ty, kteří věnovali mnoho svého času a obětí, aby oratoř vznikla, aby byla taková, jak ji v této době známe.

V měsíci září nezapomeneme, že se před 100 roky v nedalekých Domaslavicích narodil otec Václav Filipec, který jako jeden z mnohých pochopil, že plány tatínka dnešního pana ředitele oratoře a jeho pomocníků vybudovat v Havířově středisko a kluby, jak je před 150 roky se svými pomocníky v Itálii začal budovat Don Bosko a od roku 1927 v naší vlasti salesiáni - jeho žáci, jsou dobré dílo. Sám otec Václav vyrůstal v takovém prostředí a nechtěl si to nechat pro sebe, ale po vzoru Don Boska to chtěl předávat jako on mladým klukům a holkám. Když viděl to úžasné nadšení tatínka dnešního pana ředitele, který také vyrůstal v podobné oratoři v Ostravě, stal se jeho rádcem a pomocníkem, ale hlavně jeho obhájcem, když mu mnozí nevěřili.

Otec Václav všem ukazoval, kde hledat odvahu a sílu při překonávání nedůvěry i u těch nejbližších. Učil všechny, jak mladé holky a kluky naučit správně žít a být užitečným pro celou společnost. A pokud dával někomu přednost, tedy po vzoru Don Boska těm nejpotřebnějším, kteří se často bez vlastní viny ocitli na okraji společnosti. I nynější pracovníci střediska v oratoři chtějí své mladé přátele naučit vnímat, co jim starší dávají. Naučit je, aby i oni předávali další generaci to, co sami poznali a zažili. Jak jedna novinářka před 20 roky napsala o otci Václavovi: **Sám sebe rozdával do těch obyčejných mnohých Vašků, a kudy prošel, tam jednoho zanechal.**

strejda Mirek (Miroslav Machálek)

ŽIVOT OTCE VÁCLAVA

V pátek 1. dubna 2011 odešla jedna z velkých osobností české církve, které se nikdy nepoddaly komunistickému režimu: P. Václav Filipec. Otec Václav nikdy nepřestal pracovat pro mládež a pro ty, kteří v období komunistické totality chtěli prohloubit své vzdělání a duchovní kořeny. Pro ně byl ochoten nasazovat všechny své síly a schopnosti a podstupovat riziko dalšího vězení a perzekuce.

Václav Filipec se narodil 12. září 1919 v Dolních Domaslavicích. V roce 1932 se dostal do Fryštáku k salesiánům. Zde se také rozhodl pro zasvěcený způsob života a zde absolvoval střední školu zakončenou maturitou. Noviciát prožíval v letech 1937-1938 v Hronském Svatém Beňadiku a tam jej také zakončil složením prvních řeholních slibů. Trvalé sliby složil 24. 4. 1943 v Ostravě. Kněžské svěcení mu udělal biskup Štěpán Trochta 20. 6. 1948 v Litoměřicích.

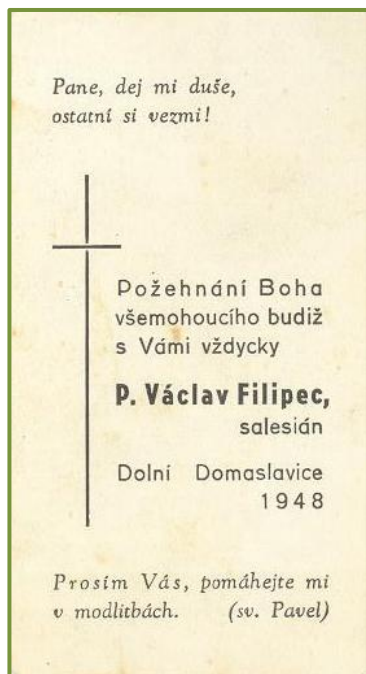
14. 4. 1950 byl společně s dalšími řeholníky internován do soustředovacího tábora pro řeholníky v Oseku u Duchcova, odtud byl propuštěn ještě během roku 1950.

O jeho dobrodružném skrývání v padesátých letech se v salesiánském prostředí dlouze vyprávělo. Toto období, které bylo ale především plné strastí, nepředstavitelného napětí a utrpení podrobně zmapoval historik Vojtěch Vlček ve své knize Perzekuce mužských řádů a kongregací komunistickým režimem 1948-1964, kde mj. uvádí:

„Jako z dobrodružného románu vystřižený se jeví dramatický osud ostravského salesiána P. Václava Filipce. Ten byl v dubnu roku 1950 spolu se svými spolubratry soustředěn v táboře v Oseku. Odtud ho vedení tábora uvolnilo na politické školení do České Kamenice. Zde se jej snažili školitelé přesvědčit, aby odešel působit na faru jako kněz. Salesiáni tuto možnost už předem jednotně zamítli, aby zabránili tříštění vlastní kongregace. P. Filipec odmítl nastoupit na faru, ale požádal, zda by nemohl odejít studovat na vysokou školu. Funkcionáři se domnívali, že bude lepší, půjde-li studovat univerzitu a odloučí se takto od ostatních řeholníků, a doufali, že v budoucnu snad vystoupí

z řádu. Jako zdánlivě „pokrokovému“ knězi mu bylo vyhověno a P. Filipec se přihlásil na Palackého univerzitu v Olomouci.

Ihned po svém odchodu z České Kamenice poslal tajně představeným v Oseku zprávu, že je na svobodě. Ti jej pověřili organizováním a vedením komunit mladých salesiánů v celé republice. P. Filipec jim radil. Povzbuzoval je a duchovně vedl.

Salesiánští představení, internovaní v Želivě, navázali brzy s jednotlivými komunitami spojení a už na podzim 1950 vytvořili dokonalou strukturu předávání zpráv s těmito řeholními společenstvími. Své dopisy, psané na tabákové papírky, předávali přes zahradníka Blažka, později prostřednictvím kuchařky Kordovské učitelce národní školy v Želivě slečně Boženě Píchové. Ta pak tyto zprávy vozila na předem smlouvaná místa, kde si je vyzvedával P. V. Filipec. Ten předával přivezené dopisy buď přímo adresátům do komunit, nebo zprávy určené pro všechny členy kongregace přivážel nejprve do Ostravy, kde je klerici Josef Honka a Milan Frank opisovali,

a M. Frank je pak asi jedenkrát až dvakrát do měsíce rozvážel do jednotlivých komunit po celé republice. Stejnou cestou přes P. V. Filipce a B. Píchovou přicházely dopisy z jednotlivých komunit i do Želiva.

V. Filipec vytvořil pro mladé salesiány také tajný časopis – COR UNUM (Jedno srdce). Právě v něm se objevovaly zprávy a instrukce od představených z Želiva a později také jeho vzkazy z Liptálu. StB však předávání dopisů zachytila už koncem roku 1950. Určitou dobu nechala ještě dále pokračovat toto tajné spojení řeholníků, aby získala co nejvíce informací o tajně pokračujícím životě kongregace a o činnosti jejích členů mimo Želiv. V květnu 1952 byli pozatýkáni provinciál

salesiánů P. Antonín Dvořák, P. František Hnila, Božena Píchová a další přestavení řádů internovaní v Želivě a jejich spojky.

V témže měsíci přijel do Želiva za Boženou Píchovou P. V. Filipec, ale od sousedů se už pouze dozvěděl o jejím zatčení. Z toho usoudil, že zatýkání postihlo pravděpodobně také spolubratry v internačním klášteře a hrozí také jemu. Proto se už na univerzitu do Olomouce nevrátil a začal se skrývat. Jistě tehdy netušil, že jeho ukryvání před Bezpečností bude trvat téměř pět let. Pomoc našel u svého známého Zrůnka v Liptále na Vsetínsku, který mu zajistil úkryt u sester dominikánek v liptálském klášteře. Řeholnice zde vedly domov pro sirotky a pečovaly o mentálně postižené děti. P. Filipcovi pomáhaly především představená kláštera Růžena Minaříková a hospodářka kláštera Marie Šumberová, jinak o jeho přítomnosti vědělo jen několik sester. Představená R. Minaříková vyhradila P. Filipcovi postupně několik místností v pohostince a v chlívků kláštera, ve kterých se po celý den skrýval, a pro případ aktuálního nebezpečí nechala pro něj zbudovat v těchto klášterních prostorách speciální úkryty. Další nouzová skrýš se nacházela pod postelí na liptálské faře. I když P. Filipec nikdy tyto skrýše nevyužil, všechny byly dokonale vymyšleny, maskovány linoleem a nábytkem a pomocí větrání měly zajištěno také dostatek vzduchu. Tajně je vybudoval liptálský údržbář Antonín Chromčák, docházející často do kláštera za svou sestrou.

P. Václav Filipec prožíval v postranních místnostech kláštera děsivě dlouhé chvíle samoty a strachu před odhalením. Ven vycházel jen zřídka, chodil na procházku s jedním postiženým chlapcem, za kterým nejezdili příbuzní, a vystupoval jako jeho strýc. Aby překonal úplnou izolovanost od světa, nechal si P. Filipec od sester koupit rádio. Občas za ním v případě nutnosti přijížděl do Liptálu z Ostravy Josef Honka, aby jej informoval o situaci v jednotlivých komunitách, poradil se s ním o dalších řádových aktivitách mladých kleriků a vyzvedl od něj dopisy a tiskoviny pro spolubratry. Tento kontakt se z obav před vyzrazením uskutečňoval často přes třetí osobu, jednu ze zasvěcených řeholnic.

I v této hroživé internaci se snažil P. Filipec co nejvíce pracovat pro salesiánskou kongregaci. Poté, co byl přerušeno spojení s Želivem,

vytvořil nový řetězec pro předávání zpráv. Své dopisy, časopisy COR UNUM a další náboženské materiály posílal ve většině případů přes mladou novicku dominikánek Helenu do Ostravy k Honkům, kde je J. Honka, M. Frank, J. Poláček, P. Baran a J. Rychlý dále rozmnožovali na stroji a M. Frank je pak rozvážel do jednotlivých komunit. M. Frankovi pomáhal při distribuování také B. Hankus, který studoval v Praze a vedl zdejší skupinu mladých kleriků.

I mezi salesiány panovala nezbytná patrnost. O místě ukrývání V. Filipce a o jeho aktivitách věděli jen J. Honka a M. Frank a několik starších salesiánských kněží. Proto si někteří spolubratři nebyli jisti jeho osobou, a dokonce se obávali, že po politickém školení v České Kamenici začal spolupracovat s režimem. Ani časopis COR UNUM, dopisy a zprávy od představených a od V. Filipce nedostávali všichni mladí klerici, protože u nich ještě nebyla jistota, zda se pevně rozhodli pro život v kongregaci a zda by na veřejnosti zbytečně nemluvili. Protože řeholníkům stále hrozilo prozrazení jejich pokračující náboženské činnosti a následné zatčení, platilo mezi nimi pravidlo: „Co nemusím vědět, nechci vědět.“

V říjnu 1956 začala vlna zatýkání salesiánů na Olomoucku, brzy pokračovala Bezpečnost i v Ostravě, kde zatkla i Filipcovy nejbližší spolupracovníky. Na podzim roku 1956 mu přicházely od jeho spojky Josefa Honky alarmující zprávy o zatýkání spolubratrů. Začátkem ledna roku 1957 přišel na jednoho z chovanců kláštera smutný telegram následujícího znění: Maminka je v nemocnici.“ Tento text byl pro pátera Filipce smluveným znamením o zatčení Josefa Honky. P. Filipec pochopil, že musí změnit úkryt.

11. února se přemístil po dohodě se sestrou představenou R. Minaříkovou do úkrytu k liptálskému zemědělci Josefu Migdalovi, kde pobýval až do konce února. Přenesl si sem své věci a další informace o dění získával prostřednictvím dopisů představené liptálského kláštera. Od konce února do 9. března musel dvakrát změnit svůj úkryt. Pobýval u ochotných lidí ve valašských vesnicích. 9. března 1957 unikl Bezpečnosti na poslední chvíli během noční prohlídky statku pana Kadlece v Bratřejově a do rána se ještě ukrýval v lese. Pak se rozhodl s dalším ukrýváním na Valašsku skoncovat,

protože si uvědomil, že proti Bezpečnosti, která po něm v této oblasti intenzivně pátrala, nemá šanci. Také nechtěl svým skrýváním zbytečně ohrožovat osudy dalších obětavých lidí.

odhalený úkryt na faře v Liptále, převzato ze Salesiánského magazínu

Jediné východisko našel v odchodu z republiky. Uvažoval nad cestou do Západního Německa přes území NDR a pak chtěl odejít do zámořských misí. Přesně tři týdny směřoval k vytyčené hranici s NDR, většinou pěšky, někdy autostopem. 29. března 1957 byl P. Filippec zadržen pohraniční hlídkou při pokusu o přechod hranic v prostoru obce Světlá, okres Jablonec nad Nisou a předán Bezpečnosti.

Bezpečnost projevovala nad tímto úlovkem značnou pýchu. P. Filipcovi však byla prokázána pouze tradiční „protistátní řádová činnost“. Jeho obžaloba jako „ukrývajícího se vůdce“ je v podstatě shrnutím veškeré ilegální činnosti salesiánů od násilného přerušování existence kongregace v dubnu 1950. Půlroční samovazba po předchozích pěti letech ukrývání v absolutní izolaci, tvrdé výslechy, psychický nátlak, v tomto případě nelze vyloučit ani fyzické násilí vyšetřovatelů, to vše P. Filipce psychicky značně zlomilo.

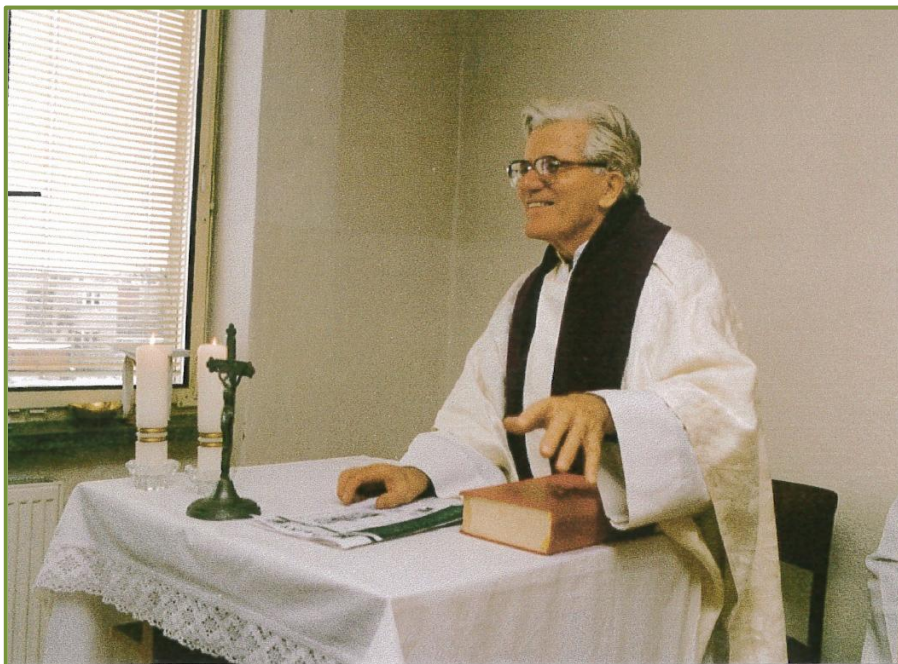
V procesu konaném 19. - 20. srpna 1957 u Krajského soudu v Olomouci byl P. Filippec odsouzen na 9 let odnětí svobody. Za pomoci P. Filipcovi byli odsouzeni senátem Krajského soudu v Uherském Hradišti při přelíčení ve Vsetíně 27. srpna 1957 sestra představená R. Minaříková na 5 let, M. Šumberová na 4,5 roku a A. Chromčák na 2 roky.“

Komunistický žalář opustil Václav Filippec 11. května 1960 na základě amnestie.

Po propuštění až do roku 1989 však nemohl veřejně vykonávat kněžské ani řeholní poslání. Podařilo se mu získat zaměstnání v ostravských pekárnách, kde pracoval až do důchodu v různých funkcích jako pomocný dělník, závozník a skladník. Ve volném čase a později i v důchodovém věku neúnavně pokračoval v tajné formaci a vzdělávání spolubratří a velké řady laiků – a to i přes neustálé sledování Státní bezpečností. Díky svému psychologickému a teologickému vzdělání, které si neustále rozšiřoval, byl vyhledávaným odborníkem, rádcem, duchovním vůdcem a přirozenou autoritou. Úzce spolupracoval také s dr. Josefem Zvěřinou a dr. Oto Mádrem.

Roku 1988 se stal představeným ostravské komunity salesiánů a byl jím do roku 1995. Zasadil se o navrácení salesiánského domu v Ostravě a podporoval budování střediska mládeže v Havířově. Svě

kněžské a salesiánské poslání naplňoval i přes svůj vysoký věk – v kostele sv. Josefa, mezi salesiány spolupracovníky, ve Sdružení Panny Marie Pomocnice, ve skupinách věřících i při duchovním doprovázení řady lidí, kteří se na něho stále obraceli.

Mše sv. při otevření Radostného domu dětí v Havířově-Šumbarku 1995

Před jeho 90. narozeninami ho začaly stále více sužovat nejrůznější nemoci. Mimořádně obětavou péčí mu v těchto těžkých zápasech s nemocemi poskytovala MUDr. Zdenka Cingálková, které za její službu patří velký dík. V jejím bytě v Uherském Brodě strávil také poslední týden života posilován svátostmi a každodenním slavením Eucharistie s P. Janem Žaludou. Zemřel po převozu do nemocnice v Uherském Hradišti na první pátek v měsíci 1. dubna 2011.

Převzato ze Salesiánského magazínu 3/2011 se svolením autora Jiřího Kučery.

Kostel sv. Josefa s ústavem v Ostravě

Bylo mi tehdy třináct a Jindrovi Hoňkovi jedenáct let. Patřili jsme mezi ty stovky chudých kluků, kteří skoro každý den šlapali přes půl Ostravy do DON BOSKA: „**Kaj iděš?**“ „**Přece do DON BOSKA!**“ Salesiáni a jejich oratoř to byl mezi kluky tehdy pojem, který komunistům nedal spát.

Psal se rok 1948, hned po tzv. „Vítězném únoru“ se v ostravské „Nové svobodě“ objevila série pomlouvačných článků typu: „...*V ostravském Don Bosku vychovávají mládež bitím a gumovými obuškami...*“ a někteří salesiáni získali první zkušenosti s krátkým seznámením s komunistickou policií a kriminálem.

A v tom horkém létě jsme v Ostravě v „DON BOSKU“ potkali čerstvého salesiánského novokněze úsměvavého **P. VÁCLAVA FILIPCE**. To bylo naše první seznámení. V roce 1950 proběhla i v Ostravě tzv. „Akce K“, kdy během jedné noci byly zlikvidovány mužské kláštery a řeholníci násilně soustředěni do koncentračních objektů. Od té doby jsme se s P. Filipcem potkali snad jen v novinových zprávách, kde byl označen jako „... *odsouzený nebezpečný vatikánský špion...*“

Čas běžel dál. Jednou objevil Jindra Honěk u firmy, pro kterou pracoval jako stavební technik, ve skladě ve Sviadnově skladníka **VAŠKA FILIPCE**. Od té doby byl **VAŠEK** náš. Jako označovaný kněz propuštěný z vězení samozřejmě jako duchovní působit nemohl. Pracoval tedy jako dělník a se svým úsměvem pastoroval po večerech a nocích tam, kde cítil, že ho Bůh posílá. A byly to duchovní obnovy, svátosti smíření, návštěvy nemocných, organizace přednášek teologů ThDr. Zvěřiny, ThDr. Mádra, ThDr. Poláška a dalších přednášejících pro

tajné studium teologie. To je malá bilance té části působení kněze VÁCLAVA FILIPCE, která je nám známa.

Přišel listopad 1989. Otec VÁCLAV má 70 let a po 39-leté pauze může teprve nyní jako kněz začít působit i veřejně. Začíná obnovou kostela sv. Josefa a salesiánského ústavu v Ostravě. Při tom nezanedbává ani bývalé aktivity – exercicie, letní a zimní tábory.

Když v roce 1990 vzniklo z iniciativy laiků občanské Sdružení laiků Dona Boska a v roce 1991 Středisko mládeže sv. Jana Boska v Havířově, stal se velkým příznivcem a podporovatelem tohoto díla a jeho rozšíření do jiných částí města. A nejen to. Pokud mohl, zúčastňoval se porad vedení, kde se svými radami, kritikou a povzbuzením plně účastnil na práci a životě střediska a jeho rozvoje.

... Nový školní rok nezačínajte znovu, ale nově!

*...Ráno, ještě když sedím na posteli, udělám velký kříž a řeknu: „Pane Ježíši, hlásím se do Tvé služby.“ A přidám: „Já žiju, Pane Bože, děkuji Ti, já žiju! Já mám ruce, já mám nohy, já vidím, Bože já žiju.“ Vašku, ty žiješ. **Raduj se z toho, ty žiješ! VAŠKU, TY ŽIJEŠ!***

Dle Společenství upravil Gerard Jargus

P. Václav Filipce, Ing. František Borák, Ing. Jindřich Honěk st.

Třicet řeholnic dominikánského řádu zde mělo opatrovat 100 duševně chorých dětí. Záslužná práce jim však byla jen zástěrkou k páchání neřestí a zezemrady. Náš stát tento ústav bohatě financoval. Každý u nás ví, jak velké millionové částky věnuje lidově demokratické zřízení na církevní účely. Většina peněz, jimiž byl liptálský klášter dotován — a samozřejmě i částky získané okrádáním nebohých dětí — šla na úkor některých práce se štítících chlapů, zběhů a špionů. Choromyslné děti v Liptálu byly i v době lístkového systému ochuzovány o stravu a jejich přiděly putovaly do nenasytných žaludků Filipce a jeho dalších kumpánů. Katolický kněz Filippec pak vedle protistátní činnosti a ilegálního organizování salesiánů obšťastňoval některé řeholnice (jako na příklad sestru Vladislavu — Marii Šumberovou) svou láskou.

Výňatek z článku
„Tajemství liptálského kláštera“
z Rudého práva, kde špinili naše
kněze a bratry salesiány

Fara v Liptále. Mříže v oknech byly napílovány tak, aby v případě potřeby se daly vyломit a utéci.

2 • RUDÉ PŘÁVO
V úterý 25. června 1957

SLAVÍK ZA MŘÍŽÍ

...

Hon skončil.

Václav Filipce byl po pětiletém ukrývání zatčen 29. března 1957.

Václav Filipce byl ve vyšetřovací vazbě několik měsíců. Procesy s ostatními salesiány už probíhaly, proto měl jeho soud probíhat samostatně. Předpoklady, že je nějakým tajným představeným, se nepotvrdily. Přesto měl být soud dostatečnou manifestací proti církvi. Opakované výsledky a ponižování ho zcela psychicky rozložily. Stejně jako biskup Trochta zažil noci beze spánku, zažíval, jaké to je, být donucen poděkovat za výslech a dát si sám facku, jen aby měl chvíli klid. Byl vystaven trvalému psychickému i fyzickému týrání.

Soud odsoudil Václava Filipce na 9 let. Matku Pavlínu na pět, sestru Vladislavu na čtyři, Františka Chromčáka na dva...

Trest si odpykával převážně v Leopoldově, kde byl vězněn i pozdější komunistický prezident Gustav Husák.

Jednou ho potrestali samotkou. Byl zcela sklíčen. Nemohl unést to osamocení, tu beznaděj. Ostatní spoluvězni ho znali jako usměvavého Václava. Úpěnlivě se modlil. Pociťoval nepoznané zoufalství. Bože můj, proč jsi mě opustil? Znovu a znovu. Bože můj, Bože můj...

Ve chvíli největší opuštěnosti, kdy zaháněl myšlenky na sebevraždu, začal venku zpívat slavík.

Za oknem beze skla, za chladnou mříží, za studené noci začínající zimy..., zpíval slavík.

Padl na kolena. Věděl moc dobře, že slavíci jsou už dávno v teplých krajinách a v tuto dobu tady prostě zpívat nemohl. Věděl, kdo ho přišel navštívit, povzbudit, potěšit... Ten, kterému uvěřil.

Jeho nitro pohltil léta nepoznaný klid. Ne, nikdy nepoznaný. Na adoraci, kterou prožil na kolenou ve věznici, nikdy nezapomněl.

výňatek z knihy „Slavík za mříží“ autora Jiřího Mička

100 LET VÁCLAVA FILIPCE, VZPOMÍNKA JENDY GACÍKA

V roce 1967 jsem ukončil studium na učilišti a obdržel jsem výuční list – obor elektromontér. Národní podnik Nová Huť Klementa Gottwalda mi nabídl zaměstnání v třísměnném provozu na válcovně bloků a náhradní zkrácenou vojenskou službu na 5 měsíců. Pracovní nabídku jsem přijal s podmínkou, že budu moci studovat střední školu s maturitou. Bylo mi vyhověno a já se přihlásil na dálkové studium střední školy v Ostravě. Toužil jsem být knězem. Maturita na střední škole byla podmínkou pro vstup do semináře a studium na VŠ. Už tehdy jsem znal Vaška Filipce, který byl mým zpovědníkem a duchovním vůdcem v jedné osobě. Pracoval jsem na tři směny, závodně hrál kopanou a v Sokole jsem cvičil mladší žáky. Bylo si třeba uspořádat čas a různé aktivity. Vašek mi stále zdůrazňoval, že prioritou je v mém případě studium. Rozmlouval mi, když jsem ho chtěl na určitou dobu přerušit z důvodu vyčerpanosti. Přijížděl za mnou domů na motorce, kdykoliv jsem potřeboval k svátosti smíření nebo jen tak povzbudit a říct několik vtipů. Často zakončoval svou řeč průpovídkou: „Vydrž, Čechu paličatý.“ a „Kruhu se nepouštěj.“

Při každém našem setkání mi na mou žádost udělil požehnání Panny Marie Pomocnice. Současně jsem poznal už mladé muže, kteří začali tajně studovat Bibli, nebo jiné teologické obory a byl jsem zván i na určitá tajná setkání. Mezi tím jsem odmaturoval, vypršela mi tříletá povinnost práce na válcovně, měl jsem již za sebou pětíměsíční náhradní vojenskou službu. Byl jsem volný, vnitřně svobodný a bez závazků.

Bylo mi řečeno, abych se pokusil jít veřejnou cestou a podal si přihlášku na teologickou fakultu UK do Litoměřic. Udělal jsem to! V době normalizace, kdy „bolševik“ zavřel seminář v Olomouci a začal prosazovat jiný způsob boje proti církvi, jsem obdržel pozvání k přijímacímu pohovoru na teologickou fakultu do Litoměřic. Po pohovoru mi bylo sděleno, že jsem přijat k řádnému studiu a do semináře. Vašek Filipec mě stále doprovázel a tehdy mi položil nečekanou otázku: „Chceš být diecézním knězem, nebo řeholním?“ Bez

rozmyšlení jsem odpověděl: „Řeholním.“ Tím jsem myslel na salesiány, protože v té době pouze oni pracovali v církvi s mládeží.

Vděčím Václavovi za hodně. I za to, že jsem salesiánem, knězem.

P. Jan Gacík, SDB

P. Karel Jašek, SDB a P. Jan Gacík, SDB

KLUK UŠATÁ

Takhle nám klukům říkával vždy usměvavý a vždy upravený kněz Vašek, který se nějakým zázračným způsobem objevoval každý víkend na několika salesiánských „chaloupkách“ současně. Všechny si nás pamatoval, pro každého měl úsměv a slovo povzbuzení. Některá z nich si pamatuji dodnes – a jsem tomu rád. Pomohla mi přežít „ve zdraví“ pubertu i další léta. Stejně tak mi v paměti utkvěla i neustále připomínaná konspirační pravidla, a tak jsem se příjmení tohoto vzácného člověka dozvěděl teprve dlouho po revoluci. Byl jsem tehdy

skutečně překvapen, že se nejmenuje „Ušatý“ – jak ho jeho spolupracovníci odlišovali od jiných Vašků – nýbrž Filipec.

To už měl na starosti obnovený salesiánský ústav Dona Boska v Ostravě a tím i spoustu světských problémů, které poněkud zastínily jeho věčný úsměv. Bylo mi to líto; o to raději vidím dnes, kdy otec Vašek slaví 50. výročí své (po většinu času tajné) kněžské služby, že je opět tím usměvavým klukem jako kdysi na chaloupkách. A leckdy se mi po nich zasteskne. A až se jednou sejdem na věčnosti, tak se na něj obrátím jeho vlastními slovy: „Vašku, ty kluku ušatá, tys to říkal.“ -ok-
(Převzato ze Společenství 1998, autor Pavla Obluka)

Otevření Radostného domu dětí v Havířově – Šumbarku 1995

P. VÁCLAV FILIPEC, V DEN POHŘBU 8.4.2011

Kdo P. Václav byl?
Jak pracoval a žil?

To mohou říci pamětníci,
kteří jej znali ve věznici.
Ale i staří salesiáni,
když jde o vzpomínání.

Fryšták, Ostrava a potom do Oseka,
kde na něj přetěžký úkol již čeká.
Žít život „volný“ pod „dohledem“.
Nebýval přčasto vždy jen medem.

Starost o mladou omladinu,
v tajnosti, ve strachu, a v horách klínu,
byl jeho tvrdý chléb a práce denní.
Právě to se na tom pro věčnost cení.

A jak šla léta ve vězení,
celičký život je jen utrpení.
Ubývá sil a v jednu chvíli
vidí, že mnozí odstoupili.

Bolest, když v duši se usadila,
častokrát radost se vytratila.
Ale když již to nebylo k vydržení,
tu jeho hlas se mu ve výkřik mění.

Neunes tíži, jež v tuto chvíli,
jsme na něj snad i naložili.
Neb jeho duše ubolená,
srazila jej pak na kolena.

A potom znova ještě více
rozhořela se bolu svíce.

A jenom láska k Spasiteli,
doufal, jeho rány snad i zcelí.

A láska k Matce Spasitele
ovládla jeho srdce cele.
Též láska k papeži a Don Boskovi
o jeho duši nám snad mnohé poví.

Na duše v očištění často vzpomíná,
proto je v modlitbě vždy připomíná.
Hříšníky s Bohem když usmíruje,
stále je k dobrému povzbuzuje.

Protože vždycky žil a zemřel v Pánu,
zajisté dospěl již v nebeskou bránu.
S Ježíšem žije teď v nebeské říši,
kde všechny bolesti, strasti se ztiší.

Jan Rychlý, SDB

CO MĚ NEJVÍCE OSLOVILO PŘI SETKÁVÁNÍ S P. FILIPCEM?

Prožitků a situací v době duchovního zrání bylo mnoho. Asi nejvíce mě oslovil osobní vztah se spolubratrem P. Oldřichem Vinklárkem. U něho jsme mívali formační setkání. Je pravdou, že každý má svého bližšího přítele, se kterým si rozumí, má ho více rád než ostatní spolubratry. V tomto případě jsem byl svědkem vzájemné bratrské lásky, i když někdy to mezi nimi také "zaskřípalo". P. Vinklárek byl praktický člověk, uměl jednat s lidmi. S P. Václavem Filipcem si rozuměli a spolupracovali na společném díle víry v té těžké společenské době.

Samozřejmě, že nikdo není bez chyb, ale je důležité se snažit o dobro.

P. Václav Hurník, SDB

„MŮŽEŠ SE PODÍVAT, ALE NESMÍŠ SE ČUMĚT“

Se salesiánem Václavem Filipcem jsem se setkal poprvé během víkendu pro animátory, kam jsem jako patnáctiletý kluk začal pravidelně jezdit. Setkání bylo v domě Jardy Němce. Bylo to na začátku osmdesátých let, kdy se o salesiánech veřejně ještě nemohlo hovořit. Každý takový víkend obsahoval formační blok, práci a taky sport a zábavu. Na těchto setkáních se objevoval i V. Filipec. Míval často duchovní téma. Nebylo to nikdy suché povídání, ale záživné předávání osobních zkušeností, jak prožívat dobře svůj vztah k Bohu i k lidem. Pak byl vyhrazen čas ke slavení svátosti smíření, která byla vždy velkým povzbuzením. Byl to člověk, ze kterého sršela radost a nadšení.

Vzpomínám si na jeho praktické povídání na téma 6. přikázání (nesesmilníš), kdy nám po lopatě vysvětloval, jak se máme dívat na hezké dívky. Říkal: „Můžeš se podívat, ale nesmíš se čumět.“ Podobnými poučkami byl utvářen můj vztah k Bohu i k lidem. Jsem za to Václavovi vděčný. Vážím si toho, že jsem se časem mohl stát jeho řeholním spolubratrem.

P. Radek Gottwald, SDB

ZÁZNAM SLOV OTCE VÁCLAVA

‘Ježíš končil svůj život na kříži jedinou větou: „Otče, do tvých rukou odevzdávám!“

A Don Bosko tady toto asi také prožíval. Byl tak dojat tím odevzdáním Ježíše Krista, že statisícům lidí radil „Odevzdejte své záležitosti!“ A napsal ve své poslední vůli, v testamentu, doslovně: „Odevzdávejme své záležitosti, čili věci, lidi do rukou Ježíše, ve svaté hostii přítomnému, a Panně Marii Pomocnici křesťanů a uvidíme i zázraky!“ A psal ve svých pamětech, že s některými, kteří se to modlili každý den, že byli vyslyšeni opravdu zázračným způsobem.

Odevzdání!’

31. prosince 2010

ČLOVĚK MÁ V SRDCI MNOHÉ PLÁNY, STANE SE ALE, CO CHCE HOSPODIN. *Příslaví 19:21*

Vašek Filipec byl už připraven na opuštění republiky a přechod hranic. Zradil ho však spolubratr, a tak se stalo, že zůstal v ČR. Zavřeli ho po pětiletém skrývání před StB. Psal se rok 1957. Když ho chytili při pokusu o překročení hranice v lese, přiložil mu estébák pistoli k hlavě a ptal se, jestli má střílet. Vašek řekl: „Tak střel“. Nakonec nestřelil. Václav byl zavřený v těžkých žalářích a vytrpěl si své.

Kladu si otázku: Jak by se vše v salesiánské rodině vyvíjelo v ČR, kdyby ho nezradil spolubratr a kdyby Vašek byl dávno za kopečky?

Nebylo by mnoha zapálených a skvělých spolubratrů salesiánů, nebylo by spousty zprostředkovaného milosrdenství při svátosti smíření. Kdo se bál jít ke sv. smíření, tak šel za Vaškem, kde věděl, že vždycky najde otevřenou náruč a pochopení lidské i Boží.

Nebylo by dílo podzemní církve v takovém rozsahu v republice ani na Ostravsku a nebylo by dílo Don Boska v Havířově. A mnoho

dalšího by nebylo, o čem ví jen Pán Bůh, kdyby nedopustil tuto zradu a nezměnil tak běh života Vaška a dalších, ke kterým byl poslán. Však Jidášova zrada také byla důležitým a neodmyslitelným bodem Ježíšovy cesty ke vzkříšení a spáse. A tak se v pokoře skláníme před Pánovými úmysly.

PS. Nebylo by salesiánského díla v Havířově, kdyby tatínek (Jindřich Honěk st.) odešel po válce s maminkou za svým tatínkem, který byl vyhnán z ČR, do Německa. Když pro ně tenkrát můj dědeček v roce 1945 přijel, aby si je odvezl k sobě do Německa, tak babičce se udělalo špatně, a neodjeli. Zůstali v ČR. Kdyby odjeli, z rodu Hoňků by nevzešli 2 noví salesiáni.

Člověk má v srdci mnohé plány, stane se ale, co chce Hospodin. (Přísluví 19,21).

Prostě to platí.

Jindřich Honěk

Jakub Honěk, SDB, Dominik Honěk, SDB, Jan Fojtů, SDB, provinciál P. Petr Vaculík, SDB

OZVĚNY Z ORATOŘE

HAŠKOVA 1475/1, 736 01 HAVÍŘOV TEL. 596 810 145 VYŠLO: 10.9.2019